

8. Dykani, V., & Frolova, N. (2022). Napriamy ta instrumenty derzhavnoi pidtrymky rozvytku maloho ta serednoho biznesu v Ukraini u voiennyi chas [Directions and instruments of state support for SMEs in Ukraine during wartime]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (38). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-56>
9. Zachosova, N. V., Koval, O. V., & Safonov, D. V. (2023). Aktyvni ta pasyvni stratehii upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu subiektyv hospodariuvannya v umovakh tradytsiinykh ta innovatsiinykh zahroz [Active and passive strategies of managing economic security of business entities under traditional and innovative threats]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannya*, (1), 43–48. <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2023-83-11>
10. Kovalchuk, N., & Kaluhar, A. (2022). Vyklyky dlia pidpriemstv Ukrainy v umovakh viiny z rosiieiu [Challenges for Ukrainian enterprises in the conditions of war with Russia]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-57>
11. Kozlova, I. M., Velyka, O. Yu., & Kozlov, N. V. (2023). Osoblyvosti stratehichnoho rozvytku pidpriemstv v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of strategic development of enterprises under martial law]. *Biznesinform*, (5), 134–140.
12. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. (2022). Ohliad instrumentiv pidtrymky biznesu v period voiennoho stanu v Ukraini [Overview of business support tools during martial law in Ukraine]. Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv>.

Abstract.

Bilyk R., Ikym A. Features of enterprise development in uncertain conditions.

The article investigates the theoretical and methodological foundations and practical approaches to implementing adaptive strategic management as a key tool for ensuring the viability and competitiveness of enterprises in conditions of global uncertainty. It is determined that the modern business environment is constantly influenced by geopolitical, economic, technological, and environmental changes that transform the logic of enterprise functioning and require new management models. The relevance of abandoning traditional linear strategic approaches favoring flexible, scenario-based, and crisis-oriented models capable of ensuring an adaptive response to external challenges is emphasized. Particular attention is paid to the role of digital technologies (AI, Big Data, IoT, Blockchain) in transforming business models, increasing organizational flexibility, and strengthening innovation capacity. The article analyzes the domestic experience of enterprises' adaptation during a full-scale war, including the relocation of production, the development of digital infrastructure, logistical adaptation, the diversification of sales channels, and the strengthening of anti-crisis mechanisms. International practices of strategic planning in conditions of instability are described separately: nearshoring, multi-sourcing, flexible supply chain management, and digital logistics strategies. The importance of institutional flexibility, partnership networks, open innovation ecosystems, and developing a culture of adaptability as long-term growth factors are substantiated. It is concluded that a comprehensive approach is needed to form an adaptive strategic architecture for enterprises that combine innovation, digitalization, anti-fragility, and risk management into a single integrated system for ensuring competitive advantages in conditions of constant turbulence.

Keywords: enterprises, management, digitalization, strategies, war, anti-crisis strategies, uncertainty, innovation.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2025 р.

Бібліографічний опис статті:

Білик Р. Р., Ікым А. В. Особливості розвитку підприємств в умовах невизначеності. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025. № 2. С. 72-76.

Bilyk R., Ikym A. Features of enterprise development in uncertain conditions. Actual problems of innovative economy and law. 2025. No. 2, pp. 72-76.

УДК: 338.43.008; JEL classification: M14; Q01; Q13

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-2-17>

ЧЕРЕДНИК Анна Олегівна, к.е.н., викладач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, <https://orcid.org/0009-0003-6471-0677>
ЛИПОВИЙ Дмитро Валерійович, к.е.н., докторант Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, <https://orcid.org/0009-0008-5560-9864>

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

Чередник А. О., Липовий Д. В. Вплив соціальної відповідальності на сталий розвиток аграрного бізнесу.

Стаття присвячена дослідженню впливу соціальної відповідальності на сталий розвиток аграрного бізнесу. Підтверджено, що інтеграція принципів соціальної відповідальності бізнесу в діяльність аграрних підприємств виявляється не лише етично обґрунтованою, але й стратегічно вигідною, сприяючи досягненню екологічної, соціальної та економічної стійкості. Доведено, що впровадження екологічно відповідальних практик є ключовим фактором забезпечення довгострокової екологічної стійкості аграрного виробництва та збереження природного капіталу для майбутніх поколінь. Встановлено, що соціальна відповідальність бізнесу може бути потужним інструментом для підвищення економічної ефективності аграрного бізнесу. Через інновації, оптимізацію процесів, зміцнення репутації та залучення інвестицій, соціально відповідальні аграрні підприємства демонструють більшу стійкість до ринкових коливань та зовнішніх викликів, забезпечуючи свою довгострокову конкурентоздатність та стабільність.

Ключові слова: аграрний бізнес, екологічна свідомість, економічна ефективність, соціальна відповідальність, сталий розвиток, суб'єкти агробізнесу.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Актуальність дослідження впливу соціальної відповідальності на сталий розвиток аграрного бізнесу зумовлена низкою взаємопов'язаних факторів, що визначають сучасні тенденції розвитку економіки та суспільства. Зростаюча екологічна свідомість споживачів та посилення державного регулювання у сфері охорони довкілля та соціальних стандартів створюють об'єктивну потребу для аграрних підприємств у переосмисленні своїх підходів до ведення бізнесу.

Соціальні виклики, пов'язані з впливом аграрного сектору на сільські громади та умови праці, вимагають від підприємств активної соціальної позиції. Водночас, накопичений емпіричний досвід та теоретичні розробки свідчать про потенційні економічні вигоди від впровадження практик соціальної відповідальності, включаючи покращення репутації, підвищення лояльності споживачів та оптимізацію використання ресурсів. У контексті глобальних тенденцій сталого розвитку та цілей ООН, інтеграція принципів соціальної відповідальності стає ключовим фактором забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоздатності аграрного бізнесу в умовах зростаючої нестабільності та кліматичних змін.

Таким чином, наукове осмислення механізмів впливу соціальної відповідальності на різні аспекти сталого розвитку аграрного бізнесу є вкрай важливим для формування ефективних стратегій управління та державної політики у цьому ключовому секторі економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти щодо соціальної відповідальності, в тому числі в аграрному бізнесі, розкрито у наукових працях вчених: А. Гребеннікової, Т. Дробчук, С. Лихолат, М. Стасули, В. Нагорного, Ю. Чалої, О. Четверик, В. Шаповал та ін. Враховуючи сучасні виклики, ця тема потребує подальшого дослідження та уточнення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні впливу соціальної відповідальності на сталий розвиток аграрного бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні аграрний бізнес опинився під зростаючим тиском з боку різних зацікавлених сторін: споживачів, держави, громадських організацій та й самих працівників. Усі вони очікують від агропідприємств не лише економічної ефективності, але й відповідального ставлення до суспільства та довкілля. Саме тому соціальна

відповідальність перестає бути просто «модним трендом», а стає життєвою необхідністю для сталого розвитку аграрного сектору.

Ця тема має практичну цінність через:

1. *Зростаючу екологічну свідомість.* Споживачі все більше цікавляться походженням продуктів харчування, методами їх виробництва та впливом на навколишнє середовище. Вони віддають перевагу підприємствам, які використовують екологічно чисті технології, дбайливо ставляться до земельних ресурсів, мінімізують відходи та викиди. Аграрний бізнес, який ігнорує ці вимоги, ризикує втратити свою конкурентоздатність і довіру споживачів.

2. *Посилення державного регулювання.* У багатьох країнах, включаючи Україну, зростає увага до питань екологічної безпеки, охорони праці та соціальних стандартів в аграрному секторі. Впровадження нових законодавчих норм та посилення контролю змушують суб'єктів аграрного бізнесу бути більш відповідальними у своїй діяльності.

3. *Соціальні виклики.* Аграрний бізнес має значний вплив на сільські громади, забезпечуючи робочі місця та сприяючи їхньому розвитку. Водночас, невідповідальна поведінка може призвести до соціальних проблем, таких як низька оплата праці, небезпечні умови праці, відтік молоді з села. Соціально відповідальний підхід допомагає вирішувати ці проблеми, зміцнює позитивний імідж підприємства та сприяє залученню кваліфікованих кадрів.

4. *Економічні вигоди.* На перший погляд, впровадження практик соціальної відповідальності може здаватися додатковими витратами. Однак, у довгостроковій перспективі, соціально відповідальний аграрний бізнес отримує значні економічні переваги. Це включає покращення репутації та бренду, підвищення лояльності споживачів, залучення інвестицій, зниження ризиків та підвищення операційної ефективності за рахунок оптимізації використання ресурсів.

5. *Глобальні тенденції.* Сталий розвиток є одним із ключових пріоритетів світової спільноти. Цілі сталого розвитку ООН прямо стосуються аграрного сектору, підкреслюючи необхідність відповідального виробництва, збереження природних ресурсів та забезпечення продовольчої безпеки. Аграрний бізнес, який інтегрує принципи сталого розвитку у свою діяльність, стає частиною глобального руху та отримує доступ до нових ринків і можливостей.

6. *Підвищення стійкості бізнесу.* Аграрний сектор особливо вразливий до кліматичних змін та інших зовнішніх факторів. Соціально відповідальний підхід, що включає екологічні ініціативи та підтримку місцевих громад, допомагає підвищити стійкість аграрного бізнесу до цих викликів та забезпечити його довгострокове процвітання.

Тож, як бачимо, впровадження принципів соціальної відповідальності не лише сприяє вирішенню нагальних соціальних та екологічних проблем, але й забезпечує довгострокову конкурентоздатність та стабільність аграрних підприємств. Це вже не просто бажання, а об'єктивна необхідність для успішного майбутнього аграрного сектору.

Соціальна відповідальність є складним і багатоаспектним поняттям, що зумовлює існування різних підходів до його трактування. Залежно від контексту, галузі, теоретичної парадигми та зацікавлених сторін, акценти в розумінні соціальної відповідальності бізнесу можуть суттєво відрізнятися. Аналіз наукових праць з теми дослідження [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8] дозволяє виокремити основні підходи до трактування соціальної відповідальності (рис. 1), в тому числі:

- як обов'язок перед суспільством. У цьому розумінні вона розглядається як етичний або моральний імператив для бізнесу діяти на благо суспільства,

виходячи за межі власного прибутку. Акцент робиться на відповідальності за вплив діяльності підприємства на різні аспекти життя людей та довкілля;

- як управління зацікавленими сторонами. Цей підхід наголошує на необхідності врахування інтересів широкого кола зацікавлених сторін (працівників, споживачів, громад, інвесторів тощо) у процесі прийняття бізнес-рішень. Соціальна відповідальність бізнесу розглядається як інструмент для налагодження діалогу та побудови взаємовигідних відносин з цими групами;

- як стратегічна перевага. У цьому контексті вона сприймається не лише як витрати чи обов'язок, а як можливість для отримання конкурентних переваг. Соціально відповідальні практики можуть сприяти покращенню репутації, залученню та утриманню талановитих працівників, підвищенню лояльності споживачів, зниженню ризиків та відкриттю нових ринків;

- як внесок у сталий розвиток. У цьому розумінні соціальна відповідальність бізнесу розглядається як важливий елемент досягнення сталого розвитку, що передбачає збалансування економічних, соціальних та екологічних цілей. Соціально відповідальний бізнес прагне мінімізувати негативний вплив на довкілля та суспільство, а також сприяти позитивним змінам у довгостроковій перспективі;

- як корпоративне громадянство. У цьому розумінні підприємство розглядається як «громадянин» суспільства, що несе певні права та обов'язки. Соціальна відповідальність бізнесу включає активну участь у житті громади, підтримку соціальних ініціатив та внесок у вирішення суспільних проблем;

- як інструмент управління ризиками. З цієї точки зору, вона розглядається як спосіб ідентифікації, оцінки та управління соціальними та екологічними ризиками, які можуть вплинути на діяльність компанії та її репутацію.

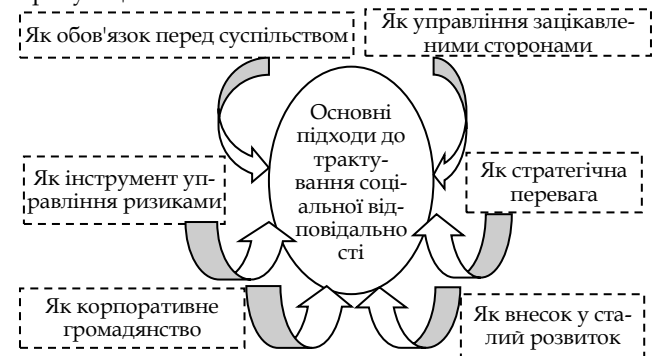

Рис. 1. Основні підходи до трактування соціальної відповідальності. Джерело: складено автором на підставі [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8].

Різноманітність трактувань соціальної відповідальності бізнесу відображає еволюцію цього поняття та його адаптацію до різних контекстів і викликів. Однак, спільним для більшості підходів є розуміння того, що бізнес не існує у вакуумі і несе відповідальність не лише перед своїми власниками, але й перед ширшим суспільством та майбутніми поколіннями.

У контексті України, соціальна відповідальність бізнесу, відповідно до Концепції Національної стратегії, охоплює три інтегровані рівні [1]:

- по-перше, неухильне дотримання законодавчих і галузевих вимог у сферах оподаткування, охорони праці, прав працівників і споживачів, а також екологічних стандартів;

- по-друге, активне зменшення або ліквідація негативного впливу підприємницької діяльності на суспільство та ефективне управління пов'язаними з цим ризиками (зокрема, уникнення порушень прав людини та забруднення довкілля);

– по-третє, цілеспрямоване посилення позитивного внеску бізнесу у суспільний розвиток через інновації, інвестиції та партнерські ініціативи, орієнтовані на соціальний та екологічний добробут (наприклад, створення нових робочих місць, сприяння соціально-економічному прогресу та врегулювання конфліктів).

Соціальна відповідальність бізнесу характеризується низкою ключових рис, які відображають її багатогранний та еволюційний характер, основними з яких є:

– добровільність – є однією з фундаментальних рис. На відміну від юридичних зобов'язань, які є обов'язковими для виконання, ініціативи в рамках соціальної відповідальності є результатом свідомого вибору підприємства. Це означає, що бізнес бере на себе додаткові зобов'язання перед суспільством та довкіллям, виходячи за межі законодавчих вимог;

– зацікавлені сторони. Соціальна відповідальність бізнесу орієнтована на врахування інтересів широкого кола зацікавлених сторін, а не лише акціонерів. До цих сторін належать працівники, споживачі, поставальники, місцеві громади, уряд, неурядові організації та суспільство в цілому. Соціально відповідальний бізнес прагне до діалогу та співпраці з цими групами для виявлення та задоволення їхніх потреб та очікувань;

– етичність та прозорість. Соціальна відповідальність бізнесу тісно пов'язана з етичними принципами ведення бізнесу. Це включає чесність, справедливність, доброчесність та прозорість у всіх аспектах діяльності підприємства, від виробництва та маркетингу до корпоративного управління та звітності;

– вплив на сталий розвиток. Сучасне розуміння соціальної відповідальності нерозривно пов'язане з концепцією сталого розвитку, що передбачає збалансування економічних, соціальних та екологічних аспектів діяльності. Соціально відповідальний бізнес прагне мінімізувати свій негативний вплив на довкілля та суспільство, а також сприяти позитивним змінам у цих сферах у довгостроковій перспективі;

– системність та інтегрованість. Соціальна відповідальність бізнесу не є окремою програмою чи проєктом, а має бути інтегрована в усі бізнес-процеси та стратегію підприємства. Це означає, що принципи соціальної відповідальності повинні враховуватися при прийнятті управлінських рішень на всіх рівнях організації;

– відповідальність за наслідки. Соціально відповідальний бізнес усвідомлює свою відповідальність за прямі та непрямі наслідки своєї діяльності, як позитивні, так і негативні. Це включає готовність до відшкодування завданої шкоди та вжиття заходів для її запобігання в майбутньому;

– постійне вдосконалення. Соціальна відповідальність бізнесу є динамічним процесом, що вимагає постійного моніторингу, оцінки та вдосконалення відповідних практик та ініціатив. Підприємства, які серйозно ставляться до соціальної відповідальності, прагнуть до безперервного поліпшення своїх соціальних та екологічних показників.

Ці риси відображають сутність соціальної відповідальності бізнесу як важливого елемента сучасного ділового середовища, що сприяє не лише успішці окремих підприємств, але й сталому розвитку суспільства в цілому.

В умовах зростаючої глобальної уваги до питань сталого розвитку, соціальна відповідальність бізнесу набуває особливого значення для аграрного сектору. Аграрний бізнес, будучи тісно пов'язаним з природними ресурсами, сільськими громадами та продовольчою безпекою, має значний потенціал впливу як на позитивні, так і на негативні аспекти сталого розвитку.

Впровадження принципів соціальної відповідальності в аграрному бізнесі може мати багатогранний вплив на його сталий розвиток, проявляючись через наступні ключові аспекти:

1. Екологічна стійкість, в тому числі:

– раціональне використання природних ресурсів (соціальна відповідальність спонукає аграрні підприємства до впровадження екологічно дружніх практик, таких як точне землеробство, управління водними ресурсами, мінімізація використання хімічних добрив та пестицидів. Це сприяє збереженню біорізноманіття, родючості ґрунтів та зменшенню негативного впливу на екосистеми;

– зменшення викидів та відходів (соціально відповідальний аграрний бізнес прагне мінімізувати викиди парникових газів, оптимізувати управління відходами виробництва та впроваджувати принципи циркулярної економіки, що є важливим для боротьби зі зміною клімату та забрудненням довкілля);

– збереження агроєкосистем (підтримка та відновлення природних середовищ на сільськогосподарських угіддях, таких як полезахисні лісосмуги та водноболотні угіддя, сприяє підвищенню стійкості агровиробництва до кліматичних змін та збереженню екологічної різноманітності);

2. Соціальна стійкість, в тому числі:

– підтримка сільських громад (соціальна відповідальність передбачає відповідальне ставлення до місцевих громад, включаючи створення робочих місць з гідними умовами праці, підтримку місцевої інфраструктури, сприяння розвитку освіти та охорони здоров'я на селі. Це сприяє соціально-економічному розвитку сільських територій та зменшенню соціальної нерівності);

– забезпечення продовольчої безпеки та якості харчових продуктів (соціально відповідальні аграрні підприємства дбають про якість та безпечність виробленої продукції, впроваджують прозорі ланцюги постачання та сприяють доступу населення до здорової їжі);

– дотримання прав людини та трудових стандартів (соціальна відповідальність вимагає від аграрного бізнесу поваги до прав працівників, забезпечення безпечних умов праці, справедливої оплати праці та недопущення дитячої чи примусової праці).

3. Економічна стійкість, в тому числі:

– підвищення ефективності та інноваційності (впровадження соціальної відповідальності часто стимулює аграрні підприємства до пошуку більш ефективних та інноваційних методів ведення господарства, що може призвести до зниження витрат, підвищення продуктивності та конкурентоздатності);

– залучення інвестицій та зміцнення репутації (соціально відповідальні агропідприємства часто є більш привабливими для інвесторів, споживачів та партнерів, що сприяє їхньому довгостроковому економічному успіху та стійкості);

– управління ризиками та забезпечення довгострокової стабільності (врахування екологічних та соціальних факторів у стратегічному плануванні допомагає аграрному бізнесу краще управляти ризиками, пов'язаними зі зміною клімату, нестабільністю ринків та соціальними конфліктами, забезпечуючи його довгострокову стабільність та процвітання).

Таким чином, соціальна відповідальність є невід'ємною складовою сталого розвитку аграрного бізнесу. Її інтеграція в стратегію та операційну діяльність сприяє не лише мінімізації негативного впливу на довкілля та суспільство, але й відкриває нові можливості для підвищення ефективності, зміцнення репутації та забезпечення довгострокової стійкості аграрного сектору в цілому.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження підтверджує значущий та багатогранний вплив соціальної відповідальності бізнесу на сталий розвиток аграрного сектору.

Соціальна відповідальність аграрних підприємств є ключовим чинником забезпечення їх сталого розвитку. Дотримання принципів етичного ведення бізнесу, турбота про довкілля, інвестування в розвиток

місцевих громад та підтримка співробітників сприяють не лише покращенню іміджу компаній, а й формуванню довготривалих конкурентних переваг. Впровадження стратегій корпоративної соціальної відповідальності підвищує ефективність агробізнесу, забезпечує

стійкість до економічних ризиків і сприяє досягненню цілей сталого розвитку. Таким чином, соціальна відповідальність повинна розглядатися як невід'ємний елемент сучасної аграрної стратегії.

Література.

1. В Україні схвалено Концепцію розвитку соціально відповідального бізнесу до 2030 року. Мінекономіки. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?id=8baf7d2c-af65-4af7-af48-e1160084e828>.
2. Гребеннікова А. А. Соціальна відповідальність аграрного бізнесу в Україні. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6001>.
3. Гребеннікова А. А., Чепчак Д. Р. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності аграрних формувань. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.5.81>.
4. Драбчук Т. І., Коваль О. Ю. Роль соціальної відповідальності агробізнесу у забезпеченні сталого розвитку сільських територій. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-55>.
5. Лихолат С. М., Стасула М. Т., Коломієць О. Л. Шляхи реалізації корпоративної соціальної відповідальності бізнесу як інструменту маркетингової стратегії в умовах невизначеності. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. Вип. 14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14756672>.
6. Чала Ю. В. Соціальна відповідальність підприємств як основа інноваційного розвитку сучасної економіки. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 40. С. 275-285.
7. Шаповал В. М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою: монографія. Дніпропетровськ: ДВНЗ «НГУ», 2011. 357 с.
8. Nahorniy V. V., Chetveriyk O. V. The problem of implementing social responsibility in Ukraine agroindustrial enterprises. *International Journal Science and Education a New Dimension Humanities and Social Sciences*. 2017. Vol. 24. Is.146. p.7-11. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2017-146V24-01>.

References.

1. Ministry of Economy of Ukraine. (n.d.). *Kontsepsiia rozvytku sotsialno vidpovidalnoho biznesu do 2030 roku* [Concept for the Development of Socially Responsible Business until 2030]. Available at: <https://me.gov.ua/News/Detail?id=8baf7d2c-af65-4af7-af48-e1160084e828>.
2. Grebennikova, A. A. (2017). Sotsialna vidpovidalnist ahrarnoho biznesu v Ukraini [Social Responsibility of Agrarian Business in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 12. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6001>.
3. Grebennikova, A. A., & Chepchak, D. R. (2021). Rozvytok korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti ahrarnykh formuvan [Development of Corporate Social Responsibility of Agrarian Formations]. *Efektivna ekonomika*, no. 5. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.5.81>.
4. Drabchuk, T. I., & Koval, O. Yu. (2018). Rol sotsialnoi vidpovidalnosti ahrorbiznesu u zabezpechenni staloho rozvytku silskykh terytorii [The Role of Agribusiness Social Responsibility in Ensuring Sustainable Development of Rural Areas]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 18. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-55>.
5. Lykholat, S. M., Stasula, M. T., & Kolomiets, O. L. (2025). Shliakhy realizatsii korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti biznesu yak instrumentu marketynhovoї stratehii v umovakh nevyznachenosti [Ways of Implementing Corporate Social Responsibility of Business as a Tool of Marketing Strategy under Uncertainty]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, no. 14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14756672>.
6. Chala, Yu. V. (2014). Sotsialna vidpovidalnist pidpriemstv yak osnova innovatsiinoho rozvytku suchasnoi ekonomiky [Corporate Social Responsibility as a Basis for Innovative Development of the Modern Economy]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, no. 40, pp. 275-285.
7. Shapoval, V. M. (2011). *Sotsialna vidpovidalnist biznesu v strukturі upravlinnia ekonomikoiu: monohrafiia* [Business Social Responsibility in the Structure of Economic Management: Monograph]. Dnipropetrovsk: DVNZ "NGU". 357 p.
8. Nahorniy, V. V., & Chetveriyk, O. V. (2017). The problem of implementing social responsibility in Ukraine agroindustrial enterprises. *International Journal Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, vol. 24, no. 146, pp. 7-11. <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2017-146V24-01>.

Abstract.

Cherednyk A., Lypovyi D. The impact of social responsibility on the sustainable development of agribusiness.

The article is devoted to the study of the impact of social responsibility on the sustainable development of agrarian businesses. The multifaceted and significant effects of business social responsibility on the sustainable development of the agricultural sector have been confirmed. Integrating the principles of business social responsibility into the activities of farming enterprises is not only ethically justified but also strategically beneficial, contributing to the achievement of environmental, social, and economic sustainability. It has been proven that implementing environmentally responsible practices, such as the rational use of resources, waste minimization, and preservation of agroecosystems, is a key factor in ensuring the long-term environmental sustainability of agricultural production and the conservation of natural capital for future generations. Social responsibility also plays a crucial role in supporting rural communities, ensuring food security and decent working conditions, thus contributing to social stability and justice. It has been established that business social responsibility can be a powerful tool for increasing the economic efficiency of agricultural businesses. Through innovation, process optimization, reputation strengthening, and investment attraction, socially responsible agrarian enterprises demonstrate greater resilience to market fluctuations and external challenges, ensuring long-term competitiveness and stability. Thus, implementing business social responsibility is an indispensable condition for the sustainable development of agricultural businesses. Awareness and active implementation of the principles of social responsibility by all participants in the agricultural sector - from small farms to extensive agricultural holdings - is an essential step towards ensuring food security, environmental protection, and sustainable development of rural areas in Ukraine.

Keywords: agribusiness, environmental awareness, economic efficiency, social responsibility, sustainable development, agribusiness entities.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Чередник А. О., Липовий Д. В. Вплив соціальної відповідальності на сталий розвиток аграрного бізнесу. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2025. № 2. С. 76-79.

Cherednyk A., Lypovyi D. The impact of social responsibility on the sustainable development of agribusiness. *Actual problems of innovative economy and law*. 2025. No. 2, pp. 76-79.

